

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИЧКОВОГО КАПІТАЛУ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Стаття присвячена особливостям, тенденціям і проблемам формування позичкового капіталу вітчизняними підприємствами. Сформульовані конкретні висновки і пропозиції щодо удосконалення.

Ключові слова: *фінансова криза, капітал, позичковий капітал, фінансова стійкість, довіра, відповідальність.*

Постановка проблеми. Світова фінансова криза негативно вплинула на розвиток економіки України. Сильного удару криза нанесла вітчизняній банківській системі. Стан багатьох банківських установ погіршився, деякі банки знаходяться на межі банкрутства. А як відомо, надійність банківського сектору являється запорукою стабілізації економіки України. Ця ситуація значно ускладнила діяльність суб'єктів господарювання, оскільки проблематичним питанням стало залучення позичкового капіталу.

Нажаль, останнім часом у діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання спостерігається скорочення виробництва, загострення конкурентної боротьби, неплатоспроможність, банкрутство тощо. Питання залучення та формування суб'єктами господарювання позичкового капіталу особливо сьогодні актуальне, оскільки сприяє підвищенню оперативності діяльності підприємств і надає шанси подолати негативні наслідки фінансової кризи.

Аналіз досліджень і публікацій. Про актуальність теми свідчить те, що у науковій літературі питання, що стосуються формування і регулювання позичковим капіталом вітчизняними суб'єктами господарювання широко досліджується науковцями та практиками. Теоретичні, методологічні і методичні аспекти управління позичковим капіталом відображені в роботах таких авторів, як: Бланк І.О., Винс Р., Рудик П., Пойда-Носик Н.Н., Щербаков В.А., Корнеєв В.В. та багатьох інших.

Одні автори увагу звертають на управління вартістю і структурою капіталу підприємства як елементу фінансової безпеки [1, с. 117-124] та на здійснення оцінки ефективності й оптимізації структури капіталу в системі фінансової безпеки підприємства [2, с. 100-112]. Інші науковці досліджують фінансове планування й управління

формуванням позичкового капіталу в розвитку бізнесу підприємств на сучасному етапі розвитку економіки [3, с. 29-37] та розглядають взаємозалежність довіри й відповідальності кредиторів і позичальників в процесі капіталотворення [4, с. 13-22]. Хоча науковці й проводять дослідження щодо оптимізації та структурування капіталу підприємства, але питання формування позичкового капіталу не вичерпане і потребує подальших досліджень.

Метою публікації є аналіз різних підходів, щодо сутності проблеми та визначення перспективних напрямів та тенденцій удосконалення формування позичкового капіталу вітчизняними суб'єктами господарювання.

Виклад основного матеріалу. Позиковий капітал - це фінансові засоби, які залучаються підприємствами для формування певної частини активів із-за зобов'язання повернути їх позикодавцю в обумовлені терміни, [5]. Позиковий капітал підприємства складається з поточних фінансових зобов'язань та довгострокових фінансових зобов'язань. В свою чергу поточні фінансові зобов'язання включають в себе: короткострокові кредити банків; короткострокові кредити і позики небанківських установ; кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги; поточні зобов'язання за розрахунками; інші короткострокові зобов'язання, [5]. Довгострокові фінансові зобов'язання містять у собі: довгострокові кредити банків; довгострокові кредити і позики небанківських установ; інші довгострокові зобов'язання, [5].

Метою управління формування позикового капіталу підприємства являється визначення його найбільш раціонального джерела залучення, що сприяє підвищенню вартості власного капіталу підприємства, [3, с. 33-34]. Надмірне залучення запозичених коштів сприяє зменшенню фінансової стійкості суб'єкта господарювання, а недостача запозичених коштів не дозволяє підприємству нормально розвиватися.

Висновки. При формуванні запозиченого капіталу підприємствами по кредитним угодам, що укладені з банківськими установами важливо здійснювати контроль за оптимізацією розмірів і термінів залучених кредитних ресурсів. Кредити банків являються одним з найдешевших джерел запозичення коштів суб'єктами господарювання, але надмірне його зростання в структурі капіталу є небезпечним в зв'язку з зростанням ризику втрати фінансової стійкості. Також важливо здійснювати планування і дотримуватись цільового характеру використання кредиту.

Формуючи позиковий капітал підприємствам необхідно планувати залучення позикових коштів. Підприємства повинні складати бізнес-прогноз, в якому має відображатись наступна інформація:

- наявність заборгованості за основними видами позик, кредитів;
- терміни погашення основних видів позик, кредитів, інших позикових зобов'язань;
- суми затрат по позикам і кредитам;
- величина ставки позики, кредиту, [3, с. 32].

Контроль ризиків та їх мінімізація, що пов'язані з залученням кредитних ресурсів, також необхідно здійснювати при формуванні позичкового капіталу суб'єктом господарської діяльності. До таких ризиків належать: ризик невиконання (неналежного виконання) позичальником зобов'язань щодо використання позичених ресурсів (процентні виплати) та повернення кредиту; ризик невиконання позичальником зобов'язань за договором при його достроковому припиненні кредитором, [3, с. 36-37]. Якщо такі ситуації мають місце в діяльності підприємства, то втрачається до нього довіра зі сторони кредитора.

Дотримання цих умов надасть можливість підприємствам більш раціонально використовувати запозичені ресурси, оперативніше приймати управлінські рішення при формуванні позикового капіталу суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. Пойда-Носик Н.Н., Петришинець Л.В. Управління вартістю і структурою капіталу підприємства як елемент фінансової безпеки. / Н.Н. Пойда-Носик, Л.В. Петришинець // Фінанси України. - 2010. - № 6,- С. 117-124.
2. Пойда-Носик Н.Н., Петришинець Л.В. Оцінка ефективності й оптимізація структури капіталу в системі фінансової безпеки підприємства. / Н.Н. Пойда-Носик, Л.В. Петришинець // Фінанси України.-2010.-№ 10.-С. 101-112.
3. Щербаков В.А., Веселовский В.В. Финансовое планирование и управление формированием заёмного капитала в развитии бизнеса предприятий на современном этапе развития российской экономики. / В.А. Щербаков, В.В. Веселовский // Финансы и кредит. - 2008. - № 19 (307). - С. 29-37.
4. Корнеев В.В. Капіталотворення і кредит у координатах «довіра - відповідальність». / В.В. Корнеев // Фінанси України. - 2010. - №9 - С. 13-22.
5. Бланк И.А. Управление формированием капитала / И.А. Бланк. - К.: Ника-Центр, 2000. - 512 с.

***Annotation.** The special attention is to the peculiarities; tendencies and problems ~sing of borrowed capital generation domestic enterprise. Concrete conclusions and proposals concerning.*

Key words: financial crisis, capital, borrowed capital, financial stability, confidence, responsibility.

УДК 658.115

О. Р. Святюк, к. е. н., доцент, К. Ковальчук, магістр, О. Ю. Козак, магістр,

Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів

СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто основні стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок. Проаналізовано внутрішні та зовнішні фактори вибору стратегії експортного потенціалу підприємства.

Ключові слова: *потенціал підприємства, стратегія, фактори впливу.*

Постановка проблеми. Ряд подій на підприємстві необхідно своєчасно передбачати, прогнозувати альтернативи, оцінювати можливі втрати, застосовувати відповідні контролюючі та коригуючі дії. Важливою складовою міжнародного маркетингу є система планування і розробка стратегії експортного потенціалу країни в цілому і підприємства зокрема. На сьогоднішній день ринок України характеризується досить низьким рівнем платоспроможного попиту на основну масу пропонованих товарів. Це зумовлює ситуацію, коли підприємству для підтримання обсягів збуту чи їх нарощування бракує місткості раніше завойованих ринків. Одним із прийнятних варіантів розв'язання цієї проблеми може стати вихід на зарубіжні ринки збуту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми викладено у дослідженнях І. Бланка, К. Балдіна, Т. Циганкової, В. Щелкунова.

Метою даної статті є визначення базових факторів, що впливають на вибір певної стратегії реалізації експортного потенціалу українських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Першим етапом аналізу необхідності й можливості виходу підприємства на зарубіжні ринки має стати визначення кола країн, які є потенційно привабливими з точки зору проникнення на їхні ринки [6]. При цьому підприємству необхідно ретельно проаналізувати стан середовища міжнародного маркетингу і відповідно вибрати стратегію реалізації його експортного потенціалу.

Міжнародна практика бізнесу виділяє три основні стратегії виходу на зовнішній ринок: експортування, спільне підприємництво та пряме інвестування. Кожна із цих